

SCENARIUSZ LEKCJI WIZYTUJĄCEJ WYSTAWĘ SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ

Katarzyna Krakowiak

A B S O L U T E B E G I N N E R S
C A Ł K O W I C I E P O C Z A T K U J A C Y

Kuratorka: **Anna Smolak**

Galeria Sztuki Współczesnej BWA SOKÓŁ w Nowym Sączu

Możliwy do przeprowadzenia
w zakresie zajęć z:

PLASTYKI

WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

LEKCJI WYCHOWAWCZEJ

HISTORII SZTUKI

JĘZYKA POLSKIEGO

BWA SOKÓŁ
Galeria Sztuki Współczesnej
Oddział Małopolskiego
Centrum Kultury SOKÓŁ
Instytucja Kultury
Województwa Małopolskiego

Wystawa będzie trwać
do 1 marca 2015 roku

Godziny otwarcia galerii:
wt.- pt. 11.00- 18.00
sb.- nd. 12.00- 18.00

www.bwasokol.pl

opracowały: Joanna Furtas, Beata Seweryn

instytucja kultury
Województwa
Małopolskiego

SOKÓŁ
Małopolskie Centrum Kultury

bwa_sokol

specjalne podziękowania dla:
special thanks to:

patronat medialny:
media partners:

SZ U M

**RADIO
KRAKÓW**

**NOTES—
—NA—6
TYGODNI**

A&B
architektura & biznes

Scenariusz zawiera:

str.3	scenariusz lekcji
str.4	treść wykładu wraz z opisem trzech haseł analizowanych w temacie lekcji
str.7	opis działań w galerii
str.8	teksty pomocnicze dla nauczyciela
str.8	przydatne linki
str.9	plakat dla uczniów, możliwy do wydrukowania w formie ulotki przygotowującej ucznia do lekcji
str.10	prezentację slajdów z przykładami w sztuce współczesnej

TEMAT: *Trzy słowa o sztuce. Audio, funkcjonalizm, komunikacja w odniesieniu do wystawy Katarzyny Krakowiak, Absolute beginners/ Całkowicie początkujący w Galerii BWA SOKÓŁ w Nowym Sączu.*

CELE:

Zdobycie wiedzy na tematy związane z trzema hasłami audio, funkcjonalizm, komunikacja w odniesieniu do treści wystawy, poszerzenie wiedzy w zakresie sztuki współczesnej. Analiza trzech pojęć związanych z wystawą w kontekście interdyscyplinarnym. Zrozumienie, dlaczego w Galerii Sztuki Współczesnej artystka umieściła ptaki. Samodzielne wyszukanie korelacji pomiędzy zagadnieniami poruszonymi na wystawie a zjawiskami z zakresu życia społecznego i prywatnych doświadczeń. Zachęcenie do niestandardowego postrzegania przestrzeni i jej funkcji. Zwrócenie uwagi na niedostrzegane wcześniej aspekty budynku Galerii, próba zdiagnozowania własnych oczekiwań wobec funkcji galerii sztuki współczesnej. Rozważanie o alternatywnych funkcjach przestrzeni, sposobach komunikacji.

METODY PRACY:

wykład
pokaz slajdów
obserwacja
dyskusja
metody kinetyczne- spacerowanie, dotykanie, odwracanie się, zamykanie oczu

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

prezentacja multimedialna
przestrzeń wystawy Absolute Beginners/ Całkowicie początkujący w Galerii BWA SOKÓŁ
karteczki samoprzylepne, długopisy

TOK LEKCJI:

Lekcja poprzedzona jest zapoznaniem się uczniów w domu z tekstem wprowadzającym do trzech haseł opisujących wystawę skierowanym bezpośrednio do uczniów.

1. Powitanie uczniów.
2. Sprawdzenie obecności.
3. Wprowadzenie nowego tematu.
4. Wykład z prezentacją multimedialną dotyczącą przejawów powyższych haseł w różnych sferach życia społecznego, kulturalnego.
5. Poprzedzająca wizytę w Galerii wizyta w sąsiedniej siedzibie MCK SOKÓŁ, prośba o zapamiętanie odczuć z przestrzeni holu wejścia (2 minuty).
6. Wizyta w Galerii Sztuki Współczesnej BWA SOKÓŁ w Nowym Sączu, na wystawie Absolute Beginners/ Całkowicie początkujący Katarzyny Krakowiak- rozpoczęcie lekcji w przestrzeni wystawienniczej.
7. Zapoznanie się z treścią wystawy- oglądamy umieszczone w klatce schodowej gołębie pocztowe.
8. Krótkie wytłumaczenie widzianej sceny (na podstawie tekstu kuratorskiego)
9. Pytania do uczniów
10. Ćwiczenia ruchowe- spacer po galerii i umieszczenie swojego komunikatu w wybranym przez ucznia miejscu.
11. Podsumowanie wrażeń z wystawy i komunikaty zwrotne uczniów na temat przeprowadzonej lekcji.

CZAS TRWANIA:

3 godziny lekcyjne (pierwsza lekcja, będąca wprowadzeniem do tematu wraz z prezentacją multimedialną odbywa się w sali lekcyjnej, dwie pozostałe lekcje są wizytą w przestrzeni wystawienniczej BWA SOKÓŁ w Nowym Sączu).

Opis lekcji w szkole.

Tekst towarzyszący pokazowi slajdów.

Kolorem czerwonym oznaczone są prace przedstawione w prezentacji multimedialnej.

A-jak audio

Romans dźwięku ze sztukami plastycznymi jest coraz intensywniejszy. Poza filmem, teatrem, gdzie dźwięk i obraz nierozdzielnie współistnieją ze sobą, w sztukach plastycznych dźwięk zwrócił uwagę artystów.

Powstała dziedzina „sound art”, która eksperymentuje ze sferą audio. Artystów wizualnych zainteresowały zupełnie odmienne wartości niż te, które dotychczas poruszali muzycy.

Na wizualność dźwięku zwrócił uwagę John Cage tworząc dzieło 4.33 będące kompozycją pozornej ciszy. Przez tytułowe 4.33 minuty artysta (w wydaniu premierowym w 1952 r. był to pianista David Tudor) siedział przy fortepianie „przymierzając się” do grania, które nie nastąpiło. Za to reakcje zdezorientowanej publiczności wypełniły salę koncertową nową jakością. Przy odsłuchiwaniu nagrania natychmiast obrazuje się ruch publiczności, jesteśmy w stanie niemal wyczuć powietrze przepełnione oczekiwaniem na grę.

Pojęcie rzeźby dźwiękowej jest tutaj istotnym sformułowaniem. Ponieważ dźwięk, choć go nie widzimy jest bytem jak najbardziej materialnym, określa swoimi drganiem przestrzeń, która nas otacza. Przykładem rzeźb dźwiękowych są prace **Janet Cardiff, Forest (Las)**. Umieszczone w lasku miejskim w Kassel (Niemcy) pnie drzewa zachęcały odwiedzających do relaksu wśród śpiewu ptaków. W zestawieniu z pełnią przyrody artystka umieściła wśród drzew bardzo intensywnie brzmiące nagrania zbliżającej się wojny, dokładnie- dźwięki z pola bitwy. Praca nawiązywała do wydarzeń wojennych, które miały swój przebieg w tym właśnie miejscu podczas nie tak odległej drugiej wojny światowej.

Ciekawym zagadnieniem dotyczącym słowa audio jest wspólnota audialna, czyli wspólna dla pewnej grupy społecznej przestrzeń dźwiękowa. Można ją wytłumaczyć na podstawie tradycyjnych środowisk skupionych wokół jakiegoś sygnalizatora. Na przykład niegdyś we wsiach dźwięk dzwonów kościelnych był zapewnieniem bezpieczeństwa (kiedy oznajmiał rytmicznie upływający czas- pamiętajmy, że zegary nie były popularne w domach), lub sygnałem pożaru, kiedy występował nieregularnie. Przejeżdżające pociągi regulowały życie codzienne mieszkańców. Syreny w fabrykach nawoływały ludzi do pracy. Życie miasteczka czy wsi skupione było wokół publicznych dźwięków i można powiedzieć, że nadal jest. W tej chwili natężenie dźwiękowe miast jest tak silne, że trudno opisać wspólnoty audialne w sposób precyzyjny. Jednak mieszkańcy miast wciąż aktywnie uczestniczą w kształtowaniu audialnej opinii publicznej. Dowodami na to jest np. wysoka frekwencja w pytaniach do Warszawiaków, kto spośród lektorów powinien odczytywać komunikaty z drugiej linii metra. Ważne są też głosy aktywistów w kwestii miejsc o wysokim zanieczyszczeniu dźwiękiem. Władza, poprzez dźwięki w mieście może roztaczać opiekę, informować, ale też nadzorować i straszyć. „Władzę ma ten, kto w danej chwili trzyma mikrofon, lub steruje nagłośnieniem: sąsiad, słuchający na parkingu muzyki w otwartym samochodzie, miłośnik równo przystrzyżonych trawników”.¹ Muzyka narzucana w sklepach, restauracjach także bywa środkiem sterowania, a jej niedopasowanie do przestrzeni często świadczy o przepaści jaka dzieli rozwijającą się w Polsce dziedzinę projektowania przestrzeni i nieistniejące wręcz projektowanie dźwięku tzw. sound design. Rozważając słowo „audio” w kontekście wystawy należy przygotować się na fakt, że artystka Katarzyna Krakowiak traktuje w swoich pracach architekturę jak żyjący organizm lub instrument. Poszukiwanie dźwięków określających przestrzeń jest często przejawiającym się w jej pracach motywem. Przykładem może być wyróżniona na Biennale Architektury w Wenecji w 2012 roku praca "Making the Walls Quake as if They Were Dilating with the Secret Knowledge of Great Powers" ("Iżby ściany drżały, pęczniejąc skrywaną wiedzą o wielkiej mocy"). „Razem z kuratorem muzycznym Michałem Liberą zmienili Polski Pawilon w wibrujące miejsce słuchania dźwięków z sąsiednich pięciu pawilonów. W ścianach, podłogach i kanałach wentylacyjnych zamontowali mikrofony, głośniki, czujniki sejsmograficzne, miksery filtrujące i wzmacniające dźwięk.”²

¹ „Wspólnota audialna”, wywiad z Robertem Losiakim, Notes na 6 tygodni, , wyd. Fundacja Nowej Kultury Bęc Zmiana, Warszawa, 2014

² <http://culture.pl/pl/tworca/katarzyna-krakowiak>

F- jak funkcjonalizm

„Na schody wchodzi się przodem, bowiem tyłem i bokiem jest niebywale niewygodnie. Naturalna pozycja jest stojąca, ręce zwieszono, głowa prosto, nie na tyle jednak, aby oczy nie widziały wyższych stopni niż te, po których się stąpa, a oddychać trzeba powoli i rytmicznie”³

Wyszukując wokół siebie dowolne przedmioty i miejsca z łatwością określimy ich funkcje. Wiemy, do czego służą drzwi, okna, ściany, ulice, ławki... Sztuka, nie tylko ta współczesna stawia sobie za cel odwrócenie utartych schematów myślenia o świecie i zachęca nas do „rozszerzania” świata. Przykładowym „odmieniaczem” patrzenia na przedmioty jest dadaista Marcel Duchamp. Zaczęło się (a z tej zmiany narodziła się sztuka współczesna) od innego spojrzenia na... pisuar. Artysta umieścił pisuar w galerii sztuki, dodajmy, że nie był to przedmiot wykonany przez niego, lecz gotowy produkt i zatytułował *La fontaine (Fontanna)*. Ten skandaliczny gest rozpoczął dyskusję o sztuce- czym jest, jaka jest jej funkcja oraz czy ktokolwiek potrzebuje odmienniania świata w podobny sposób. Można stwierdzić, że właśnie wtedy poszukiwanie nowych, potencjalnych funkcji dla przedmiotów stało się swoistą modą...

W sztuce do dziś istnieje mocny rozłam pomiędzy tymi, którzy twierdzą, że funkcje sztuki są bardzo szerokie i należy je realizować, a tymi, którzy uważają, że sztuka nie służy niczemu. Funkcjonalizm jako prąd w sztuce i architekturze powstał w XX wieku, wieścił słowami awangardowej rzeźbiarki Katarzyny Kobro:

„Funkcjonalizm bada poszczególne momenty przebiegu życia codziennego. Jego celem jest takie ich uproszczenie i takie ich następstwo, by całość dawała ułatwienie życia.”⁴ Jest zwróceniem uwagi na funkcję i dopasowaniem się do niej także w zakresie estetyki. Przykładem funkcjonalizmu w sztuce są prace ściśle użytkowe, wyprodukowane w szkole Bauhausu łączącego technikę ze sztuką. Dla przykładu praca *Petera Kelera, Culla (Kołyska)* z 1922r.

Funkcjonalizm to ważny prąd w architekturze XX wieku, przedkładający użyteczność nad inne cechy budynku (np. malowniczość), utożsamiany często z szerszym pojęciem modernizmu. Początek XX wieku to czas, gdy twórcy wielu dziedzin sztuki, zmęczeni dziewiętnastowiecznym powrotem do historycznych form (neorenesans, neogotyki) szukali środków wyrazu dla nowego świata, który rozwijał się bardzo dynamicznie na wielu polach (transportu, medycyny, fizyki). Nowy świat potrzebował nowych ludzi, a oni nowych mieszkań, szkół i szpitali - czystych, pełnych światła, ekonomicznych, bez zbędnych detali. Architekt Adolf Loos, autor książki „Ornament i zbrodnia” uważał, że „mniej znaczy więcej”, widział wartość w braku zbędnych ozdób. Funkcjonalizm zakładał, że budynek jest piękny, gdy jego kształt odzwierciedla funkcję (Louis Henry Sullivan: forma wynika z funkcji), piękno budynku zawiera się w jego konstrukcji (białe ściany, proste kształty pomieszczeń, duże okna). Funkcjonalizm to prostota, to dążenie do nowoczesności (*Le Corbusier, Willa Savoye*).

W porównaniu z tradycyjną architekturą Nowego Sącza budynek BWA SOKÓŁ stanowi wyjątek. Jego białe ściany, duże okna i przeszklenia, płaski dach są inspirowane stylem modernistycznym. Czy galeria to przykład funkcjonalizmu?

Sztuka współczesna często realizuje założenia funkcjonalizmu, szczególnie sztuka publiczna. Czasem służy budowaniu poczucia bezpieczeństwa i porządku, czasem zaś zaburza wiedzę o powszechnej funkcji miejsca, osoby, przedmiotu. Dla przykładu: społeczne i bardzo kosztowne działania *Olafura Elliasona – The Weather Project*, będący wielkim, grzejącym słońcem w Tate Modern w Londynie, czy też *The New York City Waterfalls* składający się z czterech wodospadów umieszczonych w centrum Nowego Jorku. Innym przykładem wkroczenia w tematykę funkcji jest praca indyjskiego artysty *Anisha Kapoora pt. Svayambh*, która zamienia rolę przejścia w architekturze, czy też *Untitled 2006- 2007* która to modyfikuje myślenie o ścianie- zamiast funkcji blokującej artysta proponuje nam spojrzenie na ścianę jako medium komunikacyjne.

Rozważając elementy, które artystka eksponuje na wystawie (budynek Galerii w mieście,

³ Julio Cortazar - „Wchodzenie po schodach - instrukcja”

⁴ <http://teoriaarchitektury.blogspot.com/2014/01/katarzyna-kobro-funkcjonalizm-1936.html>

wnętrze Galerii, ptaki umieszczone w klatce schodowej) pod względem ich funkcji porusza jednocześnie problem komunikacji. Artystka skupia się przede wszystkim na dotychczasowych rolach miejsc i osób. Przeorganizowując znane nam funkcje zadaje pytania o to, czego można doświadczyć, gdy zmienimy, a właściwie rozszerzymy myślenie o pewnej rzeczy. Komunikacyjna funkcja klatki schodowej zostaje wyłączona - staje się dosłownie klatką dla ptaków. Natomiast wystawiennicza przestrzeń Galerii zmienia swoją rolę- teraz jest pustym miejscem, służącym do przemieszczania się. Gołębie pocztowe są uwięzione i nie mogą przekazywać treści (czy aby na pewno?- a może te treści są inne?) na odległość.

K- jak komunikacja

Współcześnie komunikacja bardzo szybko ewoluuje, przyspiesza i przybliża kontakty między ludźmi. Piętnaście lat temu mało kto korzystał z poczty elektronicznej, 10 lat temu Facebook i Skype były w powijakach. Dziś zmieniają one nasz sposób pracy, relacje międzyludzkie, język. Jak to możliwe, że 15 lat temu ludzie umawiali się na spotkania bez telefonów komórkowych? W jaki sposób przesyłali sobie dokumenty? Jak długo to trwało?

Możemy stworzyć krótką znaną nam historię komunikacji wymieniając środki komunikowania poprzez historię. Dźwięki, gesty, mowa, znaki w postaci malowideł, rycin, architektura i jej elementy- np. płot/mur komunikujący granicę ziemi prywatnej i publicznej, pismo, poczta obsługiwana przez różne narzędzia- maszyny, pojazdy, zwierzęta, ludzi, tranzyt (samoloty, statki, pojazdy), aż wreszcie światło, radio, telewizja, telefonia, internet. Wraz ze zmieniającymi się środkami komunikacji zmienia się język - jest dostosowywany do możliwości medium. Inaczej wyrazimy komunikat mając do dyspozycji sprawne ciało, Inaczej zaś będąc będąc blokowani przez chorobę, niepełnosprawność. Podobnie inną treść zastosujemy dla kartki pocztowej z ograniczonym polem wpisu a inną swobodę komunikacyjną przyjmujemy mając do dyspozycji otwartą skrzynkę e-mail z nieograniczonymi możliwościami.

Sztuka jest formą komunikacji. Bez względu na pole działania artysta stara się za pomocą, malarstwa, rzeźby, filmu, muzyki, tekstu, performansu i innych mediów przekazać treści, których nie potrafi wyrazić w inny sposób. Z czasem samo medium, którego używa artysta stało się przedmiotem analizy. Ta sama treść może być odmiennie komunikowana za pomocą różnych środków wyrazu (przykład: **Joseph Kosuth, Jedno i trzy krzesła, 1965 - instalacja składająca się z krzesła, jego fotografii w skali 1:1 na ścianie i tekstu-definicji krzesła**).

To, jak coś opisujemy/ilustrujemy wpływa jak postrzegamy przedmiot opisu. W XX wieku artyści rozszerzyli pole działania o środki masowego przekazu, umożliwiające dotarcie do jak najszerszej publiczności (plakat, radio, telewizja). W 1938 roku realistyczna audycja radiowa Orsona Wellesa, *Wojna światów* wywołała masową panikę - słuchacze uwierzyli, że to reportaż na żywo z inwazji Marsjan na Ziemię. Od lat 60. XX wieku amerykańska artystka **Barbara Kruger używa plakatów i billboardów** do propagowania własnych komunikatów.

Zamiast reklam pojawiają się na nich hasła o przekazie antykonsumpcyjnym, feministycznym, będące krytyczną refleksją na temat współczesnego społeczeństwa. Sama komunikacja jest tematem obecnym od lat w sztuce - mail art (sztuka poczty) Artyści przesyłali sobie listy, depesze, paczki. Przykładem może być realizowana przez ponad dekadę praca **On Kawara, I got up** - artysta codziennie wysyłał do dwóch przyjaciół pocztówki z informacją, o której godzinie wstał i gdzie.

Ciekawym przykładem nadwyrażania pewnych środków komunikacji jest przykład dadaistów- formacji artystycznej z lat 20-tych ubiegłego wieku, która prowadziła grę w szachy w sposób korespondencyjny. Każdy ruch pionka wymagał wielodniowych oczekiwań ze strony konkurencji. Taki sposób gry zmieniał spojrzenie zarówno na istotę szachów, jak i komunikacji poprzez pocztę.

Kanadyjski myśliciel początków XX wieku, Marshal Mc Luhan stworzył swoistą przepowiednię dla naszych czasów, czasów przekazu na odległość- "Przekaz to wszelkie „przedłużenia” ludzkiego ciała i ludzkich umiejętności (co oznacza, że medium w tym ujęciu będzie zarówno radio, okulary jak i instytucje społeczne). Co więcej, dominujący w danym czasie sposób komunikacji ostatecznie formuje otoczenie człowieka."⁵ Mc Luhan wytworzył koncepcję globalnej wioski, nieodłącznie związaną z pojęciem **globalizacji**. Formy błyskawicznej komunikacji, kpiące sobie z przestrzeni, bagatelizujące słowa : metry, kilometry, mile stawiają ludzi w pozycji mocarzy, bogów. Potrafimy też bardzo szybko przyswajać treści i je zapominać. Sytuacja, w jakiej artystka stawia przestrzeń galerii wskazuje na problem zgoła materialny- opowiada o ograniczeniach ciała i poprzez ciało, o biologii i jej zaprzeczeniu.

⁴ <http://www.ztifk.amu.edu.pl/sztukako/Kukielko.pdf>

Opis spotkania w Galerii.

Zwiedzanie galerii, pytania do uczniów i ćwiczenia.

Do galerii weszliśmy poprzez windę- schody są zablokowane przez mieszkające tam gołębie. Gołębie zaś są zablokowane przez szyby ograniczające przestrzeń budynku. Nie mogą wylecieć, nie mogą spełniać swojej funkcji- przesyłać informacji. Schody także nie mogą spełniać swojej funkcji. Przestrzeń wystawiennicza jest pusta. Wszystko zmieniło swoje założenia.

Co myślicie o tym budynku? Byliście tutaj wcześniej? Czujecie się tutaj dobrze? Czy uważacie, że budynek jest Wam przychylny?

Dzięki temu, że galeria jest pusta, możemy poczuć się w niej różnie, możemy czuć się bardziej obco niż zwykle lub spróbować poznać tę przestrzeń z innej strony, zadomowić się w niej.

Czy pusta przestrzeń wystawiennicza dostarcza Wam jakichkolwiek wrażeń? W szkole oglądaliśmy inne przykłady sztuki współczesnej, która porusza wątki związane z wystawą (audio, funkcjonalizm, komunikacja), czy któraś z widzianych prac przypomina Wam to, czego doświadczacie tutaj?

Porównajmy odczucia z holu wejściowego MCK SOKÓŁ i BWA SOKÓŁ, jak się czujecie w obu miejscach, jakie widzicie różnice , szczególnie w zakresie funkcji?

Jaka jest funkcja Galerii Sztuki, jaka jest teraz jej funkcja (jak się zmieniła?).

Jaką funkcję przejęła klatka schodowa?

Jakie funkcje może spełniać ten budynek nie będąc galerią?

Co świadczy o ty, że nią jest?

Jakie znacie budynki, których przestrzeń nieodłącznie kojarzy się Wam z dźwiękiem? (kościół, galeria handlowa, sala koncertowa)

Co słyszycie? Czy poza tym, że artystka pozostawiła galerię pustą widzicie w niej coś wartego uwagi? Co nowego dostrzegacie? (charakter ścian, kąty, pejzaż miasta, światło)

Możemy przyjrzeć się budynkowi, jako obiektowi. Gdy stoją tu eksponaty, jak się czujecie nie mogąc ich dotknąć, nie wiedząc, jak blisko można podejść?

Czy teraz te kąty mogą stać się Wam bliższe? Jak uważacie- czy dźwięk który wypełnia galerię można traktować jako eksponat?

Czy wydaje się Wam to ciekawe czy przeciwnie?

ĆWICZENIE:

Przespacerujcie się po przestrzeni i zostawcie swój komunikat. Posłuchajcie odgłosów i spróbujcie umieścić w miejscu przez Was wybranym wiadomość- czego chcielibyście od tej Galerii? Jaką funkcję dla Was osobiście mogłaby spełniać? A chcecie zostawić wiadomość o zupełnie innej treści?

Jakiego języka użyjecie, w jaki sposób zakomunikujecie swój głos?

Umieście swoje „głosy” w miejscu, które według Was najlepiej „wchłonie” daną informację, które wydaje się Wam najlepsze do komunikowania się z przedstawicielami sztuki i pracownikami galerii.

A może uda Wam się wykorzystać dźwięki istniejące w galerii do wzmocnienia Waszej wiadomości? Przeczytajcie wypowiedzi kolegów i koleżanek.

Teksty pomocnicze do przeprowadzenia lekcji

Katarzyna Krakowiak (1980), mieszka i pracuje w Gdańsku. Zajmuje się rzeźbą i architekturą przy użyciu wielu mediów komunikacyjnych, przede wszystkim dźwięku. W roku 2012 otrzymała specjalne wyróżnienie za wystawę solową w Pawilonie Polskim na 13. Międzynarodowej Wystawie Architektury — la Biennale di Venezia Common Ground, Making the walls quake as if they were dilating with the secret knowledge of great powers. Do jej najważniejszych wystaw należą: Chute [Zsyp], Fact Gallery, Liverpool (2013), Shorthand Possibility 02: Growth P!, Nowy Jork (2012), All. FM Tallinn Kumu Kunstimuseum, Tallinn (2011), Panorama, Galeria Bunkier Sztuki, Kraków (2011). Jej prace prezentowane były na wystawach zbiorowych m.in. W stronę instytucji krytycznej, Galeria Miejska Arsenał, Poznań (2014); Game and Theory w South London Gallery, Londyn, 2009. W 2012 prowadziła wizytujące wykłady na Wydziale Architektury Columbia University w Nowym Jorku. Od 2011 roku wykłada w Pracowni Projektowania Wnętrz Miejskich w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Absolute Beginners | Całkowicie początkujący Katarzyny Krakowiak w kontekście programu Galerii BWA SOKÓŁ

Praca Katarzyny Krakowiak Absolute Beginners | Całkowicie początkujący inauguruje program Galerii BWA SOKÓŁ na rok 2015. Pomyślany jako krytyczna narracja o związkach między sztuką, instytucją a lokalnością program wystaw w bieżącym roku będzie osnuty wokół tożsamości miasta, specyfiki regionu, roli i miejsca galerii, stając się równocześnie pretekstem do zaprezentowania różnorodnych postaw artystycznych oraz najbardziej aktualnych zjawisk w sztuce polskiej i międzynarodowej.

Przedmiotem refleksji Katarzyny Krakowiak jest architektura. W budynkach artystka poszukuje przestrzeni, które często pozostają poza percepcją jej użytkowników: pustek, nieużytków, lub miejsc pełniących drugoplanowe wobec ich głównej funkcji role. Eksponując je i uwydatniając za pomocą dźwięku, Krakowiak podejmuje dialog z architekturą – zmianami jakim podlega wraz z upływem czasu, jej związkami z otoczeniem, narzucanymi funkcjami.

W Nowym Sączu artystka umieszcza gołębie pocztowe w klatce schodowej budynku BWA SOKÓŁ. Gestem tym odcina główny ciąg komunikacyjny galerii proponując alternatywne ścieżki poruszania się. Odbiorcy mogą skorzystać z windy lub przedostać się do galerii wykorzystując jej połączenia z budynkiem Małopolskiego Centrum Kultury. Konfrontując odbiorcę z pustymi przestrzeniami galerii Katarzyna Krakowiak przekierowuje uwagę na cechy szczególne architektury: ukształtowanie przestrzeni, wykończenie budynku, jego relację z otoczeniem, także na ogromne, szklane połacie ścian, dzięki którym krajobraz z zewnątrz i „zawartość” galerii przenikają się ze sobą. Równocześnie wypełniający przestrzenie wystawiennicze dźwięk, którego źródłem są zamieszkujące galerię ptaki, stanowi łącznik pomiędzy dwiema odrębnie zarysowanymi, zdeterminowanymi funkcjonalnie architektonicznymi strefami: klatką schodową i przestrzeniami wystawienniczymi.

Zmiana choreografii użytkowania przestrzeni znajduje swoją kulminację w przeszklonej klatce schodowej, w której koncentruje się działanie artystki. Gołębie pocztowe znamionują nie tylko proces przemian jakim podlega komunikacja na przestrzeni wieków, ale też energię, która uwalnia się podczas lotu, a której przeciwwagę stanowi masywna bryła budynku. Charakterystyczne dla twórczości Katarzyny Krakowiak operowanie przeciwstawnymi pojęciami i formami ujawnia się w pracy Absolute Beginners | Całkowicie początkujący na różnych poziomach – konfrontując potencjał ruchu z jego równoczesnym ograniczeniem, pozytywnie wartościującą symbolikę gołębi z ich rzeczywistym odbiorem, architektoniczny detal (marmurowe posadzki, szklane połacie ścian) z żywiołem natury.

Mówiąca o kondycji instytucji sztuki i jej możliwościach komunikacyjnych praca Katarzyny Krakowiak ujawnia jeszcze jeden ważny aspekt związany z lokalnością. Zaangażowanie do współpracy miejscowych środowisk hodowców gołębi pocztowych stało się pretekstem do poznania historii ludzi, którzy swoje życie trwale związali z pasją. Jest też przejawem otwartości i zaufania tych środowisk, a także wzajemnej ciekawości, która towarzyszyła podczas realizacji pracy.

Katarzyna Krakowiak. Absolute Beginners / Całkowicie początkujący

Kuratorka: Anna Smolak

Dla Katarzyny Krakowiak fale i wywoływane przez nie wibracje stanowią element odbioru i opisywania rzeczywistości. Swoje prace artystka nazywa kompozycjami architektonicznymi lub rzeźbami dźwiękowymi. To ledwo uchwytnie ingerencje w budynki, których siła oddziaływania leży w połączeniach dwóch mediów o skrajnie różnym ciężarze – monumentalnych i trwałych, architektonicznych form i niefiguratywnych brzmień. Krytyczny potencjał jej prac nigdy nie jest wyrażony wprost, a przejawia się w ujawnianiu napięcia pomiędzy tym, co trwałe i efemeryczne, namacalne i ulotne, dostępne i wykluczone; w umiejętności zakłócania hierarchii użytkowania i percepcji przestrzeni.

W przeszklonej klatce schodowej nowego budynku galerii sztuki współczesnej BWA SOKÓŁ w Nowym Sączu Katarzyna Krakowiak umieszcza gołębie pocztowe. Można je zobaczyć przez przeszklone połączenie ścian, ale nie można się do nich dostać. Odkąd ptaki zamieszkują przestrzeń schodów, główny architektoniczny ciąg komunikacyjny zostaje odcięty.

W wielkiej szklanej gablocie, która przenicowuje budynek, kumuluje się obca energia.

Szczelnie zamknięte pomieszczenie uniemożliwia jej wydostanie się na zewnątrz.

Artystka pozostawia przestronne sale ekspozycyjne pustymi. Jedyne obrazy, jakie przedostają się do wewnątrz, to fragmenty krajobrazu niewielkiej skali miasta. Także fragment uśpionej zimą przyrody został wtłoczony do wewnątrz. Jego dostępność jest jednak umowna. Szklana szyba izoluje i buduje dystans. Jak ekran telewizora, wyznacza granicę pomiędzy dwiema zasugerowanymi rzeczywistościami. Dysonans pomiędzy przestrzeniami zostaje podkreślony również w warstwie akustycznej.

Absolute Beginners / Całkowicie początkujący to praca o udaremnionej komunikacji.

To precyzyjny zabieg na przyzwyczajeniach odbiorcy, jego oczekiwaniach i skłonności do idealizowania, które w zderzeniu z rzeczywistością są nieustannie weryfikowane.

Praca powstała dzięki otwartości i zaangażowaniu lokalnego środowiska hodowców gołębi.

Julio Cortazar – „Wchodzenie po schodach – instrukcja”

Każdy zauważył, że nierzadko podłoga załamuje się w ten sposób, że część jej ustawiona jest pod kątem prostym do jej powierzchni, następnie zaś inna jej część równolegle do tejże podłogi, aby umożliwić ustawienie nowego kawałka prostokątnego, a cała rzecz powtarza się spiralnie lub w linii łamanej do najrozmaitszych wysokości. Schyliwszy się i umieściwszy rękę lewą na części pionowej, prawą zaś na części poziomej, człowiek staje się krótkotrwałym posiadaczem schodka, czyli stopnia. Każdy z tych stopni, składający się, jak widać, z dwóch elementów, znajduje się odrobinę wyżej i odrobinę dalej niż poprzedni, która to zasada nadaje schodom sens, jako że każda inna kombinacja wytworzyłaby formy może piękniejsze i bardziej malownicze, lecz niezdolne do przenoszenia nas z parteru na piętro. Na schody wchodzi się przodem, bowiem tyłem i bokiem jest niebywale niewygodnie. Naturalna pozycja jest stojąca, ręce zwieszane, głowa prosto, nie na tyle jednak, aby oczy nie widziały wyższych stopni niż te, po których się stąpa, a oddychać trzeba powoli i rytmicznie. Ażeby wejść na schody, trzeba zacząć od podniesienia prawej dolnej części ciała, opakowanej prawie zawsze w skórę albo zamsz, niemalże bez reszty mieszczącej się na schodku. Kiedy wyżej wymieniona część ciała, która dla uproszczenia nazwiemy nogą, zostanie umieszczona na pierwszym stopniu, należy umieścić odpowiadającą jej lewą część (również zwaną nogą, nie mylić z uprzednio wymienioną), po czym uniósłszy ją tak, ażeby noga spoczęła na drugim stopniu, przenieść całe ciało aż do umieszczenia nogi na następnym stopniu, na którym znowu spocznie noga, podczas gdy na pierwszym jeszcze spoczywa noga. (Pierwsze stopnie są zawsze najtrudniejsze aż do chwili zdobycia nieodzownej koordynacji ruchów.

Koincydencja nazwy między nogą a nogą utrudnia nieco instrukcję. UWAGA: nie podnosić równocześnie nogi i nogi). Dotarłszy tym sposobem do drugiego stopnia, należy na zmianę powtarzać wyżej wymienione ruchy i w ten sposób znajdziemy się na najwyższym stopniu schodów. Schodzi się z nich bez trudności, przy pomocy lekkiego ruchu pięty, który wpiera ją w należne miejsce, ażeby nie ruszyła się aż do chwili, kiedy skończymy schodzenie.

Przydatne linki:

Tekst dotyczący wspólnoty audialnej, „Wspólnota audialna”, wywiad z Robertem Losiakim, *Notes na 6 tygodni*, wyd. Fundacja Nowej Kultury Bęc Zmiana, Warszawa, 2014 dostępny także na portalu: <http://issuu.com/beczmiana/docs/notes-96-internet>

nagranie video pracy *FOREST* Susan Philipsz <https://www.youtube.com/watch?v=Kp1ljBycbdI>

TYLKO 3 SŁOWA...

o sztuce

CAŁKOWICIE POCZĄTKUJĄCY

KATARZYNA KRAKOWIAK 23.01 - 01.03.2015

KURATORKA: ANNA SMOLAK

W Galerii Sztuki Współczesnej BWA SOKÓŁ prezentujemy niezwykle projekt artystki Katarzyny Krakowiak.

Zapraszamy Was do podjęcia podróży w stronę świata sztuki współczesnej, snującej historie o nas samych, w językach, które wciąż czekają na odkrycie. Wystawa „Absolute beginners/Całkowicie początkujący” będzie dla Was zaskoczeniem! Przygotujcie się do niej studiując trzy słowa opisujące znaczenie ekspozycji.

A - a u d i o
F - f u n k c j o n a l i z m
K - k o m u n i k a c j a

A - a u d i o

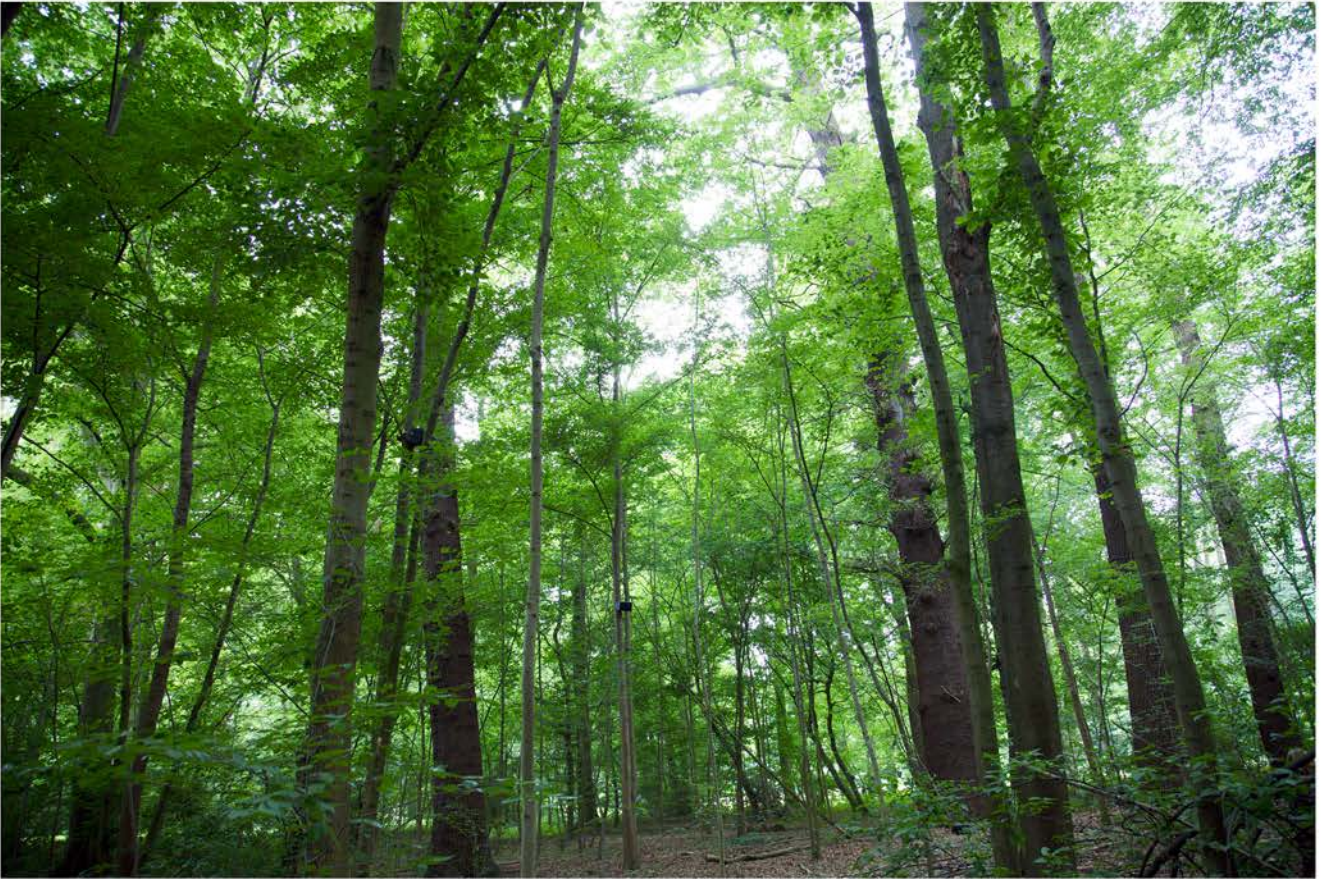
W swoich pracach artystka wskazuje na dźwięk jako element konstrukcyjny budynku, za pomocą którego bada i ujawnia przestrzenie marginalne (nieużytki, pustki) proponując tym samym widzowi odbiór architektury za pośrednictwem zmysłu słuchu.

F - f u n k c j o n a l i z m

Istnieją przestrzenie w architekturze, które są użyteczne, bywają też takie, na które nie zwraca się uwagi przez lata funkcjonowania budynku. Klatka schodowa, służąca jedynie celom komunikacyjnym przemienia się tu w przestrzeń blokującą. Zarówno nasze ciała, jak i ciała zwierząt (posiadające dokładnie taką funkcję, jak schody, na których zamieszkują) a w końcu „ciało” budynku na chwilę zmieniają swoje założenia funkcjonalne. Jakich doświadczeń przysporzy taka sytuacja?

K - k o m u n i k a c j a

Dźwięk służy komunikacji, przestrzeń służy komunikacji, ciało służy komunikacji, zwierzęta służą komunikacji, maszyny służą komunikacji, media służą komunikacji.... Zastanówmy się przez chwilę jak zmienia się pole przekazu w naszym świecie i jakie modyfikacje powoduje w nas samych.

Janet Cardiff, *Forest (las)*

Marcel Duchamp, *Fontanna*

Peter Keler, *Culla (kołyska)*

Le Corbusier, *willa Savoye*

KKM KOZIEN Architekci s.c, *BWA SOKÓŁ*

**Olafur Eliasson,
*The Weather
Project***

Olafur Eliasson, *The New York City Waterfalls*

Anish Kapoor, *Svayambh*

Anish Kapoor, *Untitled* 2006-2007

chair, is hence v. chaise (longer) and chry;
(ex) cathedra, cathedra (adj) and n. cathedra;
element cathedra, cathedra, q.v. sup.
1. Ge. Archa, a seat (cf. Ge. Archa, to sit, and
ult. E. sit), combines with latus, down of the post-
classical, to form latidra, a backed, four-legged,
often two-armed seat, whence L. cathedra, LL
bishop's chair, ML professor's chair, hence dignity,
as in 'to speak ex cathedra', as from -ce as if
from -a professor's chair, hence with authority,
L. cathedra has LL-ML adj cathedrales - see sup
CATHEDRALES; and the secondary ML adj cathedra-
licus, whence E legal cathedrales.

Joseph Kosuth, *Jedno i trzy krzesła*

Barbara Kruger,
*Your comfort is
my silence*

Barbara Kruger, *I shop therefore I am*

On Kawara, I got up

globalizacja w krajach trzeciego świata

Adresy www fotografii użytych w prezentacji

http://www.cardiffmiller.com/press/press_restricted.html

http://ca.wikipedia.org/wiki/Marcel_Duchamp

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Peter_keler,_culla,_1922,_02.JPG

<http://www.archdaily.com/84524/ad-classics-villa-savoye-le-corbusier/>

<http://info.galerie.art.pl/galerie/sokol.html>

<http://www.tate.org.uk/context-comment/articles/the-weather-project>

http://en.wikipedia.org/wiki/New_York_City_Waterfalls

<http://www.anish Kapooristanbulda.com/en/>

<http://c4gallery.com/artist/database/anish-kapoor/anish-kapoor.html>

http://en.wikipedia.org/wiki/One_and_Three_Chairs

<http://www.interviewmagazine.com/art/barbara-kruger>

https://farm5.staticflickr.com/4013/4367130693_429f0ca5c3_n.jpg

<http://www.google.pl/imgres>

[imgurl=http://www.mojasocjologia.pl/images/articles/cocacola2.jpg&imgrefurl=h](imgurl=http://www.mojasocjologia.pl/images/articles/cocacola2.jpg&imgrefurl=http://www.mojasocjologia.pl/wizualizacja-pojecia-globalizacja/&h=495&w=720&tbid=X-vlpN-0v_z2BM:&zoom=1&docid=5HI_eLrQv7CfYM&ei=3pHLVOH2D8LhajXdgcgF&tbn=isch&ved=0CIIBEDMoWTBZ)

[tp://www.mojasocjologia.pl/wizualizacja-pojecia-globalizacja/&h=495&w=720&tb](tp://www.mojasocjologia.pl/wizualizacja-pojecia-globalizacja/&h=495&w=720&tbid=X-vlpN-0v_z2BM:&zoom=1&docid=5HI_eLrQv7CfYM&ei=3pHLVOH2D8LhajXdgcgF&tbn=isch&ved=0CIIBEDMoWTBZ)

[nid=X-vlpN-0v_z2BM:&zoom=1&docid=5HI_eLrQv7CfYM&ei=3pHLVOH2D8LhajXd](nid=X-vlpN-0v_z2BM:&zoom=1&docid=5HI_eLrQv7CfYM&ei=3pHLVOH2D8LhajXdgcgF&tbn=isch&ved=0CIIBEDMoWTBZ)

<gcgF&tbn=isch&ved=0CIIBEDMoWTBZ>
